

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
M. CAMPOSA SANCHEZA-BORDONY
przedstawiona w dniu 28 stycznia 2016 r.¹

Sprawa C-613/14

James Elliott Construction Limited
przeciwko
Irish Asphalt Limited

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Supreme Court (Irlandia)]

Artykuł 267 TFUE — Właściwość Trybunału Sprawiedliwości — Pojęcie aktu przyjętego przez instytucje — Norma europejska EN 13242:2002 opublikowana przez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) na podstawie mandatu Komisji — Dyrektywa 89/106/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych — Wdrożenie normy europejskiej EN 13242:2002 do prawa krajowego — Kruszywo wykorzystywane w budownictwie — Sposób oraz chwila stwierdzenia zgodności wyrobu z przywołaną normą — Oznakowanie „CE” — Dyrektywa 98/34/WE ustanawiająca procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych — Zakres zastosowania —
Możliwość powołania się w sporze pomiędzy jednostkami

¹ — Język oryginału: hiszpański.

Spis treści

I – Ramy prawne	3
A – Prawo Unii Europejskiej	3
1. Dyrektywa 89/106	4
2. Norma EN 13242:2002	5
3. Dyrektywa 98/34	7
B – Prawo irlandzkie	8
II – Okoliczności faktyczne i postępowanie przed sądem krajowym	9
III – Analiza pytań prejudycjalnych	11
A – Pytanie prejudycjalne pierwsze lit. a): właściwość Trybunału Sprawiedliwości do dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni zharmonizowanych norm technicznych ...	11
1. Nie można stosować dyrektyw nowego podejścia w sposób uszczuplający właściwość Trybunału Sprawiedliwości w kwestiach prejudycjalnych	13
2. Komisja sprawuje istotną kontrolę nad procesem opracowywania przez CEN zharmonizowanych norm technicznych	13
3. Funkcjonowanie CEN jako organizacji normalizacyjnej Unii Europejskiej uzależnione jest od działania Unii Europejskiej	16
B – Pytanie prejudycjalne pierwsze lit. b): Sposoby udowodnienia zgodności z normą zharmonizowaną EN 13242:2002	18
C – Pytanie prejudycjalne trzecie: Domniemanie przydatności do wykorzystania wyrobów zgodnych z dyrektywą 89/106	19
D – Pytanie prejudycjalne czwarte: Całkowita zawartość siarki ustanowiona w normie zharmonizowanej EN 13242:2002	20
E – Pytanie prejudycjalne piąte: Stosowanie oznakowania „CE”	20
F – Pytanie prejudycjalne drugie: Zastosowanie dyrektywy 98/34 oraz wyroków CIA Security International i Unilever	22
IV – Wnioski	23

1. Supreme Court Irlandii zwrócił się na podstawie art. 267 TFUE z pytaniem prejudycjalnym, w którym wnosi o dokonanie przez Trybunał Sprawiedliwości wykładni: a) wskazanych przepisów dyrektywy 89/106/EWG Rady z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych²; b) zharmonizowanej normy europejskiej EN 13242:2002 (zwanej dalej „normą EN 13242:2002”) przyjętej przez Europejski Komitet Normalizacyjny (zwany dalej „CEN”) oraz c) dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych³.

2. Postanowienie odsyłające zostało wydane w ramach postępowania w sprawie niewykonania zobowiązań umownych toczącego się pomiędzy przedsiębiorstwem budowlanym James Elliott Construction Limited (zwanym dalej „James Elliott”) a spółką Irish Asphalt Limited (zwaną dalej „Irish Asphalt”). Irish Asphalt dostarczyła James Elliot kruszywo typu Clause 804, które jakoby nie spełniało wymagań jakościowych ustanowionych przez normę EN 13242:2002 przyjętą w Irlandii przez National Standards Authority of Ireland (krajową jednostkę normalizacyjną, zwaną dalej „NSAI”) jako norma I.S. EN 13242:2002.

3. W sprawie tej Trybunał Sprawiedliwości po raz pierwszy wypowie się w sposób bezpośredni, czy jest on właściwy do orzekania w trybie odpowiedzi na pytanie prejudycjalne w przedmiocie wykładni zharmonizowanej normy technicznej przyjętej przez CEN, a następnie wdrożonej jako krajowa norma techniczna, niezależnie od licznych pytań o wykładnię treści normy zharmonizowanej i możliwość powoływania się na nią w sporze pomiędzy jednostkami.

I – Ramy prawne

A – Prawo Unii Europejskiej

4. Wyeliminowanie przeszkód technicznych, które utrudniają swobodny przepływ wyrobów budowlanych na rynku wewnętrznym nastąpiło w drodze przyjęcia dyrektywy realizującej zasadę „nowego podejścia” w zakresie harmonizacji, to jest dyrektywy 89/106, która ustaliła podstawowe kryteria stosowane wobec tych wyrobów. Komisja powierzyła CEN, jako europejskiej organizacji normalizacyjnej, opracowanie specyfikacji technicznych dla każdego z tych wyrobów. W odniesieniu do kruszyw Komisja udzieliła CEN mandatu M/125, w wykonaniu którego CEN przyjął normę EN 13242:2002 dotyczącą „kruszyw do niezwiązanych i związanych hydraulicznie materiałów stosowanych w obiektach budowlanych i budownictwie drogowym”⁴.

5. Dyrektywa 89/106 została następnie uchylona i zastąpiona przez rozporządzenie (UE) nr 305/2011⁵. Norma EN 13242:2002 również została zmieniona w 2007 r.⁶, jednak zmiany te nie mają znaczenia dla niniejszej sprawy.

2 — DO L 40, s. 12.

3 — DO L 204, s. 37.

4 — Tytuł wersji hiszpańskiej normy EN 13242:2002 opublikowanej przez Asociación Española de Normalización brzmi „áridos para capas granulares y capas tratadas con conglomerados hidráulicos para uso en capas estructurales de firmes”. Zwracam uwagę na istotną różnicę w tłumaczeniu hiszpańskiej wersji językowej w stosunku do tekstu angielskiego „Aggregates for unbound and hydraulically bound materials for use in civil engineering work and road construction”.

5 — Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz.U. L 88, s. 5).

6 — EN 13242:2002 + A1:2007.

6. W celu umożliwienia Komisji zidentyfikowania przyszłych przeszkód technicznych ustanowiono w dyrektywie Rady 83/189/EWG z dnia 28 marca 1983 r. ustanawiającej procedurę przekazywania informacji dotyczących norm i przepisów technicznych⁷ procedurę przekazywania informacji dotyczącą przepisów technicznych pozwalającą na zidentyfikowanie dziedzin wymagających harmonizacji w drodze dyrektyw tzw. „nowego podejścia”. Dyrektywa 83/189 po wielu nowelizacjach została zastąpiona przez dyrektywę 98/34, mającą zastosowanie, w wersji po zmianach wprowadzonych przez dyrektywę 98/48/WE⁸, w niniejszej sprawie. W ostatnim czasie procedura służąca wyeliminowaniu przeszkód technicznych była przedmiotem nowelizacji i kodyfikacji, i została uregulowana w dyrektywie (UE) 2015/1535⁹.

1. Dyrektywa 89/106

7. W celu zniesienia barier technicznych w sektorze wyrobów budowlanych i ułatwienia ich swobodnego przepływu na rynku wewnętrznym dyrektywa 89/106 dokonała niewyczerpującej harmonizacji, według nowego podejścia określonego w rezolucji Rady z dnia 7 maja 1985 r.¹⁰... Zgodnie z nowym podejściem w art. 3 dyrektywy 89/106 zawarto zasadnicze wymogi dotyczące obiektów i mogące wpływać na charakterystykę techniczną wyrobu, które wymienione są w załączniku I (nośność i stateczność; bezpieczeństwo pożarowe; higiena, zdrowie i środowisko; bezpieczeństwo wykorzystania; ochrona przed hałasem oraz oszczędność energii i izolacja cieplna).

8. W art. 4 ust. 2 lit. a) dyrektywy przewidziano jako podstawowy sposób wykazania spełniania przez wyroby budowlane wymagań w zakresie bezpieczeństwa ich zgodność „ze stosowanymi normami krajowymi stanowiącymi transpozycję norm zharmonizowanych, których wykaz opublikowano w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich; państwa członkowskie powinny publikować wykazy tych norm krajowych”. Zgodność tę oznacza się oznakowaniem „CE”.

9. Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 89/106,

„[...]”

Do celów niniejszej dyrektywy przez »normy zharmonizowane« rozumie się specyfikacje techniczne przyjęte przez CEN, CENELEC lub obydwie te organizacje na wniosek Komisji, zgodnie z dyrektywą 83/189/EWG na podstawie opinii wydanej przez Komitet, o którym mowa w art. 19, i zgodnie z podpisanymi 13 listopada 1984 r. przepisami ogólnymi dotyczącymi współpracy Komisji z tymi dwiema organizacjami”.

10. Jak można zauważyć, dyrektywa 89/106 dokonała minimalnej harmonizacji zasadniczych wymogów mających zastosowanie do wyrobów budowlanych i odwołuje się w zakresie specyfikacji technicznych do norm wypracowywanych następnie przez europejskie organizacje normalizacyjne. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości zharmonizowanych norm technicznych art. 7 dyrektywy stanowi, iż organizacje te sporządzają normy na podstawie mandatów wydawanych przez Komisję zgodnie z przepisami dyrektywy 83/189. Zharmonizowane normy techniczne są publikowane przez Komisję w serii C Dziennika Urzędowego¹¹.

7 — Dz.U. L 109, s. 8; EE 13/14 s. 34.

8 — Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 lipca 1998 r. zmieniająca dyrektywę 98/34/WE ustanawiającą procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz.U. L 217 s. 18) (polskie wydanie specjalne, rozdział 13, tom 21, s. 8).

9 — Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 241, s. 1).

10 — Dz.U. C 136, s. 1.

11 — Zgodnie z treścią art. 7 dyrektywy 89/106, „1. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości zharmonizowanych norm dla wyrobów, normy te są sporządzane przez europejskie organizacje normalizacyjne na podstawie mandatów wydawanych przez Komisję, zgodnie z procedurą ustanowioną w dyrektywie 83/189/EWG i po konsultacji z Komitetem, określonym w art. 19, zgodnie z podpisanymi dnia 13 listopada 1984 r. ogólnymi kierunkami dotyczącymi współpracy między Komisją a tymi organizacjami.

Wyroby budowlane, które spełniają zharmonizowane normy techniczne korzystają z domniemania zgodności z dyrektywą 89/106, której art. 6 ust. 1 zapewnia ich swobodny przepływ na terytorium wszystkich państw członkowskich, za wyjątkiem sytuacji, kiedy zastosowano klauzulę ochronną, o której mowa w art. 21¹².

2. Norma EN 13242:2002

11. W wykonaniu art. 7 dyrektywy 89/106 Komisja wydała w dniu 6 lipca 1998 r. adresowany do CEN mandat M/125 mający na celu opracowanie normy technicznej dla pewnego rodzaju materiału budowlanego, jakim są kruszywa. W oparciu o ten mandat CEN przyjął normę EN 13242:2002.

12. Mandat M/125¹³ nakłada na CEN obowiązek przyjęcia norm technicznych dotyczących kruszyw wykorzystywanych w budownictwie, które sprawią, że będą odpowiednie do zamierzonego zastosowania, zgodnie z definicją tego pojęcia w dyrektywie 89/106¹⁴.

13. Rozdział II pkt 8 i 9¹⁵ oraz rozdział III pkt 2¹⁶ mandatu zawierają wskazówki w przedmiocie stosowania metod badawczych dla zweryfikowania spełnienia przez te wyroby specyfikacji technicznych normy zharmonizowanej. Stosownie do treści rozdziału III pkt 1 „[z]harmonizowane normy zostaną przygotowane w taki sposób, aby umożliwiały wykazanie spełnienia zasadniczych wymagań przez wyroby wymienione w załącznikach 1 i 2. Z uwagi na fakt, że jednym z celów dyrektywy jest usuwanie ograniczeń w handlu, opracowywane w ten sposób normy powinny być wyrażane, w miarę możliwości, za pomocą właściwości użytkowych wyrobów (art. 7 ust. 2 dyrektywy), uwzględniając dokumenty interpretacyjne”.

2. Opracowywane w ten sposób normy powinny być wyrażane, w miarę możliwości, za pomocą właściwości użytkowych wyrobów, uwzględniając dokumenty interpretacyjne.

3. Po ustanowieniu norm przez europejskie organizacje normalizacyjne Komisja opublikuje ich wykaz w serii C *Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich*”.

12 — Klauzula ochronna zawarta w art. 21 ust. 1 dyrektywy 89/106 wyraźnie stanowi, iż „[j]eżeli państwo członkowskie stwierdzi, że wyrób o zadeklarowanej zgodności z niniejszą dyrektywą nie spełnia wymagań art. 2 i 3, wówczas podejmie ono wszelkie niezbędne środki w celu wycofania tego wyrobu z rynku, wydania zakazu wprowadzania go na rynek lub ograniczenia jego swobodnego przepływu”.

13 — M/125: Mandate to CEN/CENELEC concerning the execution of standardisation work for harmonized standards on aggregates. Pełny tekst mandatu nie jest dostępny w języku hiszpańskim [ani polskim – przyp. tłumacza]; istnieją jedynie wersje w językach: angielskim, francuski i niemieckim dostępne na stronie internetowej Komisji dotyczącej mandatów normalizacyjnych mieszczącej się pod adresem: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=249>. Mandat M/125 został zmieniony w dniu 29 czerwca 2010 r., M/125 rev.1 EN.

14 — Zgodnie z preambułą mandatu M/125, „niniejszy mandat ma na celu ustanowienie przepisów dotyczących rozwoju i jakości zharmonizowanych norm europejskich w celu, z jednej strony, dokonania »zbliżenia« krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych (zwanych dalej »przepisami«) w jak najszerszym możliwym zakresie oraz, z drugiej strony, stworzenia podstaw do uznania wyrobów zgodnych z tymi przepisami za zatane do wykorzystania zgodnie z zamierzonym zastosowaniem, zgodnie z przepisami dyrektywy” [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tego mandatu poniżej].

15 — Rozdział II, pkt 8 i 9 mandatu stanowią, iż:

„8. Komitety techniczne CEN zobowiązane są zaproponować rozwiązania techniczne dla określenia cech mandatu, biorąc pod uwagę warunki wymienione poniżej; sugerowane metody badawcze muszą być bezpośrednio związane z odpowiednią, wymaganą cechą i nie mogą odwoływać się do metod ustalania dotyczących cech, które nie są na podstawie mandatu wymagane. Wymagania dotyczące trwałości powinny zostać uregulowane w ramach wyznaczonych przez aktualny stan wiedzy.

9. Odniesienia do metod badawczych/obliczeniowych muszą być zgodne z docelową harmonizacją. Co do zasady, tylko jedna metoda powinna być stosowana w celu określenia jednej cechy, dla danego wyrobu lub rodziny wyrobów.

Jeśli jednak dla wyrobu lub rodziny wyrobów, z uzasadnionych przyczyn, dla określenia tej samej cechy zastosowana zostanie więcej niż jedna metoda, musi zostać to uzasadnione. W takim przypadku wszystkie te metody należy połączyć spójnikiem »lub« oraz podać wskazanie do zastosowania.

We wszystkich pozostałych przypadkach, przyjęcie więcej niż jednej metody badawczej/obliczeniowej dla określenia jednej cechy dopuszczalne jest wyłącznie wówczas, gdy pozostają one w związku lub taki związek może pomiędzy nimi powstać. Dla danej zharmonizowanej normy wyrobu należy w takiej sytuacji dokonać wyboru jednej z tych metod jako metody referencyjnej.

Metody badawcze lub obliczeniowe powinny, jeśli jest to możliwe, posiadać charakter horyzontalny, obejmujący jak najszerszy zakres wyrobów”.

16 — W rozdziale III pkt 2 stanowi, między innymi, co następuje:

„Zharmonizowana norma zawiera:

[...]

Metody (obliczeniowe, metody badawcze lub inne) lub odniesienie do normy zawierającej metody określenia takich cech”.

14. W oparciu o mandat M/125 CEN przyjął normę EN 13242:2002, której rozdział 2 zatytułowany „Powołania normatywne” dotyczy odniesień do innych norm technicznych CEN¹⁷ oraz której rozdział 6 zatytułowany „Wymagania chemiczne” stanowi, co następuje:

„6.1 Postanowienia ogólne

Konieczność badania i deklarowania wszystkich właściwości określonych w niniejszym rozdziale powinna być ograniczona do poszczególnych zastosowań lub pochodzenia kruszywa. Jeśli jest to wymagane, w celu oznaczenia odpowiednich właściwości chemicznych, należy przeprowadzić badania określone w Rozdziale 6.

[...]

Uwaga 2: Jeżeli badanie właściwości nie jest wymagane, może być stosowana kategoria „Brak wymagania”.

Uwaga 3: Wskazówki dotyczące doboru odpowiednich kategorii do poszczególnych zastosowań można znaleźć w postanowieniach krajowych w miejscu stosowania kruszywa.

[...]

6.3 Siarka całkowita

Jeżeli jest to wymagane, zawartość siarki całkowitej w kruszywach oznaczaną według rozdziału 11 normy EN 1744–1:1988 należy deklarować zgodnie z odpowiednią kategorią określoną w Tablicy 13. Tablica 13 Kategorie maksymalnych zawartości siarki całkowitej

Kruszywa	Zawartość siarki całkowita %	Kategoria (S)
Kruszywa oprócz żużła wielkopiecowego chłodzonego powietrzem	≤ 1%	S_1
	> 1%	$S_{Deklarowana}$
	Brak wymagania	S_{NR}
Żużel wielkopiecowy chłodzony powietrzem	≤ 2%	S_2
	> 2%	$S_{Deklarowana}$
	Brak wymagania	S_{NR}

[...]”

17 — A dokładnie: „Do niniejszej Normy Europejskiej wprowadzono, drogą datowanego lub niedatowanego powołania postanowienia zawarte w innych publikacjach. Te powołania normatywne znajdują się w odpowiednich miejscach w tekście normy, a wykaz publikacji podano poniżej”. Chodzi w szczególności o normy: EN 1097–2:1998 – Badania mechanicznych i fizycznych właściwości kruszyw. Część 2: Metody oznaczania odporności na rozdrabnianie; EN 1367–2 – Badania właściwości cieplnych i odporności kruszyw na działanie czynników atmosferycznych. Część 2: Badanie w siarczanie magnezu oraz EN 1744–1:1998 – Badania chemicznych właściwości kruszyw. Część 1: Analiza chemiczna.

15. Rozdział ZA.1 załącznika ZA do przywołanej normy stwierdza, iż została one opracowana na podstawie mandatu udzielonego CEN przez Komisję w wykonaniu dyrektywy 89/106 oraz, iż kruszywa, które ją spełniają korzystają z domniemania ich przydatności w zamierzonych zastosowaniach¹⁸.

16. Tytuł i numer normy CEN zostały opublikowane w serii C Dziennika Urzędowego z dnia 27 marca 2003 r.¹⁹.

3. Dyrektywa 98/34

17. Dyrektywa 98/34 skodyfikowała i zastąpiła przepisy dyrektywy 83/189 ze zmianami. W istocie, dyrektywa 98/34 ustanawia procedurę zapobiegającą powstawaniu barier technicznych na rynku wewnętrznym i będącą uzupełnieniem harmonizacji ustawodawstw. Powstał system informacyjny dotyczący norm technicznych wypracowanych przez krajowe jednostki normalizacyjne oraz inny system dla przepisów technicznych wydawanych przez krajowe organy państw członkowskich.

18. W nieco niejasny sposób w art. 1 dyrektywy 98/34 odróżnia się „normę” od „przepisu technicznego”²⁰ na podstawie kryterium dobrowolnego charakteru norm technicznych w przeciwieństwie do obligatoryjnego charakteru przepisów technicznych. Odmienność ich charakteru jest wynikiem tego, iż normy techniczne są wydawane przez podmioty prywatne, to jest krajowe i europejskie organizacje normalizacyjne, podczas gdy przepisy techniczne są aktami prawnymi wydawanymi przez krajowe organy publiczne. Jednakże związki pomiędzy przepisami technicznymi a normami technicznymi są w ramach prawa Unii Europejskiej bardzo głębokie, zwłaszcza po przyjęciu w 1985 r. nowego podejścia w zakresie harmonizacji ustawodawstw w celu budowy rynku wewnętrznego.

18 — Rozdział ZA.1 załącznika ZA do normy EN 13242:2002 stanowi:

„Niniejsza norma europejska została opracowana na podstawie mandatu [...] udzielonego przez Komisję Europejską i Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu.

Rozdziały niniejszej normy europejskiej i innych mających zastosowanie norm europejskich podane w niniejszym załączniku spełniają wymagania tego mandatu udzielonego na podstawie dyrektywy UE Wyroby budowlane (89/106/EWG).

Zgodność z tymi rozdziałami przynajmniej domniemanie przydatności kruszyw uwzględnionych w niniejszej normie europejskiej we wskazanych w niej zamierzonych zastosowaniach. Należy powoływać się na informacje dołączone do oznakowania CE”.

19 — Dz.U. C 75, s. 8.

20 — Dyrektywa 98/34 po zmianach wprowadzonych dyrektywą 94/48 [98/48] zawiera w art. 1 następujące definicje:

„[...]”

3) »specyfikacja techniczna« oznacza specyfikację zawartą w dokumencie, który opisuje wymagane cechy produktu, takie jak: poziom jakości, wydajności, bezpieczeństwa lub wymiary, włącznie z wymaganiami mającymi zastosowanie do produktu w zakresie nazwy, pod jaką jest sprzedawany, terminologii, symboli, badań i metod badania, opakowania, oznakowania i etykietowania oraz procedur oceny zgodności.

[...]”

4) »inne wymagania« oznaczają wymagania inne niż specyfikacje techniczne, nałożone na produkt w celu ochrony, w szczególności konsumentów i środowiska, które wpływają na jego cykl życiowy po wprowadzeniu go na rynek, takie jak warunki użytkowania, powtórne przetwarzanie, ponowne zastosowanie lub składowanie, gdzie takie warunki mogą mieć istotny wpływ na skład lub rodzaj produktu lub jego obrót.

[...]”

6) »norma« oznacza specyfikację techniczną zatwierdzoną przez uprawniony organ normalizacyjny do ciągłego wielokrotnego zastosowania, z którą zgodność nie jest obowiązkowa, a która jest jedną z poniższych kategorii:

norma międzynarodowa: norma przyjęta przez międzynarodową organizację normalizacyjną oraz dostępna publicznie,

norma europejska: norma przyjęta przez europejską organizację normalizacyjną oraz dostępna publicznie,

norma krajowa: norma przyjęta przez krajową organizację normalizacyjną oraz dostępna publicznie;

[...]”

11) »przepisy techniczne« oznaczają specyfikacje techniczne i inne wymagania bądź zasady dotyczące usług, włącznie z odpowiednimi przepisami administracyjnymi, których przestrzeganie jest obowiązkowe, *de iure* lub *de facto*, w przypadku wprowadzenia do obrotu, świadczenia usługi, ustanowienia operatora usług lub stosowania w państwie członkowskim lub na przeważającej jego części, jak również przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne państw członkowskich, z wyjątkiem określonych w art. 10, zakazujące produkcji, przywozu, wprowadzania do obrotu i stosowania produktu lub zakazujące świadczenia bądź korzystania z usługi lub ustanawiania dostawy usług.

[...]”.

19. Trochę objaśniło tę kwestię rozdzielenie uregulowań prawnych dotyczących procedur udzielania informacji o normach technicznych i przepisach technicznych. Rozporządzenie (UE) 1025/2012²¹ zawiera obecnie uregulowanie prawne w przedmiocie normalizacji europejskiej, a dyrektywa 2015/1535 reguluje procedurę udzielania informacji o przepisach technicznych.

20. Procedura udzielania informacji o przepisach technicznych uregulowana została zasadniczo w art. 8 i art. 9 dyrektywy 98/34. Artykuł 8 zobowiązuje państwa członkowskie do przekazywania Komisji projektów przepisów technicznych²². Artykuł 9 ustanawia trzymiesięczny termin, w okresie którego państwo członkowskie zgłaszające projekt nie może przyjąć go w sposób ostateczny. Termin ten ulega przedłużeniu, jeżeli jedno lub kilka państw członkowskich przedstawi szczegółową opinię wskazującą, iż przekazany projekt przepisu technicznego może stworzyć bariery w swobodnym przepływie towarów, jak również kiedy Komisja postanowi podjąć działania w celu przyjęcia przepisów harmonizacyjnych.

B – Prawo irlandzkie

21. NSAI, działając jako członek CEN, przyjęła normę EN 13242:2002 w sposób dosłowny jako irlandzką normę techniczną I.S. EN 13242:2002.

22. Artykuł 10 Sale of Goods and Supply of Services Act (ustawy o sprzedaży towarów i świadczeniu usług z 1980 r., zwanej dalej „ustawą z 1980 r.”) z 1980 r. zmienił treść art. 14 Sale of Goods Act (ustawy o sprzedaży towarów) z 1893 r. nadając mu nowe brzmienie:

„1. Z zastrzeżeniem przepisów niniejszej ustawy i innych przepisów w tym przedmiocie, towary dostarczone na podstawie umowy sprzedaży nie korzystają z domniemania lub gwarancji jakości lub przydatności do zamierzonego zastosowania.

2. W przypadku gdy sprzedawca sprzedaje towary w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, domniemywa się, że dostarczone na podstawie umowy towary mają jakość handlową; niniejsze domniemanie nie powstaje:

a) w przypadku wad, na które przed zawarciem umowy zwrócono kupującemu uwagę, lub

21 — Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, zmieniające dyrektywy Rady 89/686/EWG i 93/15/EWG oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/9/WE, 94/25/WE, 95/16/WE, 97/23/WE, 98/34/WE, 2004/22/WE, 2007/23/WE, 2009/23/WE i 2009/105/WE oraz uchylające decyzję Rady 87/95/EWG i decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1673/2006/WE (Dz.U. L 316, s. 12).

22 — Artykuł 8 dyrektywy 98/34 ma następujące brzmienie:
„1. Z zastrzeżeniem art. 10 państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji wszelkie projekty przepisów technicznych, z wyjątkiem tych, które w pełni stanowią transpozycję normy międzynarodowej lub europejskiej, w którym to przypadku wystarczająca jest informacja dotycząca odpowiedniej normy. Przekazują Komisji także podstawę prawną konieczną do przyjęcia uregulowań technicznych, jeżeli nie zostały one wyraźnie ujęte w projekcie.

[...]

Komisja niezwłocznie informuje pozostałe państwa członkowskie o projekcie i wszelkich dokumentach, które zostały jej przekazane; może także przekazać ten projekt w celu uzyskania opinii do Komitetu, określonego w art. 5, oraz, gdzie stosowne, do komitetu odpowiedzialnego za daną dziedzinę.

[...]

2. Komisja i państwa członkowskie mogą zgłaszać uwagi państwu członkowskiemu, które przesłało projekt przepisów technicznych; to państwo członkowskie uwzględnia te uwagi tak dalece, jak to możliwe w kolejnych pracach nad projektem przepisów technicznych.
3. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji ostateczny tekst przepisów technicznych.

[...]”.

b) w przypadku wad, które powinno ujawnić badanie, jeśli kupujący zbadał towary przed zawarciem umowy.

3. Towary mają jakość handlową, jeśli nadają się do celu lub celów, do których towary tego rodzaju są zazwyczaj nabywane i są tak trwałe, jak można w sposób rozsądny oczekiwać, biorąc pod uwagę jakikolwiek ich opis, cenę (jeśli dotyczy) oraz wszelkie inne istotne okoliczności, zaś wszelkie odniesienia w niniejszej ustawie do towarów niemających jakości handlowej należy interpretować odpowiednio.

4. W przypadku gdy sprzedawca sprzedaje towary w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a kupujący ujawnia wobec sprzedawcy wprost lub w sposób dorozumiany konkretny cel, w jakim nabywa towary, domniemywa się, że towary dostarczone na podstawie umowy są zgodnie z rozsądkiem przydatne do tego celu, niezależnie od tego czy jest to cel, w jakim towary takie są zazwyczaj dostarczane, chyba że z okoliczności wynika, że kupujący nie polega, lub nierozsądne byłoby, gdyby polegał, na umiejętnościach i ocenie sprzedawcy”.

23. Zgodnie z art. 55 ustawy z 1980 r., jeżeli kupujący zawiera umowę jako konsument, dorozumiane postanowienia wynikające z art. 14 nie mogą zostać uchylone. Jednakże, kiedy – jak w niniejszej sprawie – kupujący nie jest konsumentem, postanowienia art. 14 mogą być zmienione, zmodyfikowane lub w całości wyłączone za zgodą stron.

24. W niniejszej sprawie strony umowy nie zmieniły, nie zmodyfikowały, ani nie wyłączyły dorozumianych postanowień wynikających z art. 14 ust. 2 i 4 ustawy z 1980 r., wskutek czego High Court uznał, iż stanowią one część umowy.

II – Okoliczności faktyczne i postępowanie przed sądem krajowym

25. James Elliott wytoczyła powództwo przeciwko Irish Asphalt powołując się na niewykonanie umowy dostawy kruszyw, znanych w Irlandii jako Clause 804, wyrobu początkowo wykorzystywanego w budownictwie drogowym, a także jako wysokiej jakości wypełnienie w obiektach budowlanych. James Elliott wykorzystwała te kruszywa przy budowie ośrodka młodzieżowego w Ballymun w Dublinie. Irish Asphalt dostarczyła kruszywa James Elliott pomiędzy 27 sierpnia a 17 grudnia 2004 r. za łączną cenę 25 000 EUR powiększoną o podatek VAT.

26. Po zakończeniu budowy zaczęły pojawiać się tak poważne pęknięcia na podłogach i ścianach budynku, że budynek nie nadawał się do użytkowania. James Elliott uznała swoją odpowiedzialność i wykonała roboty naprawcze o łącznej wartości co najmniej 1 550 000 EUR. Uważając, iż szkody były rezultatem zjawiska znanego jako „wysadzina pirytowa”, które powstało, jak twierdziła, wskutek obecności pirytu w kruszywie Clause 804 dostarczonym przez Irish Asphalt, James Elliot zażądała od tej spółki, bezskutecznie, odszkodowania za niewykonanie umowy.

27. W dniu 13 czerwca 2008 r. James Elliot wytoczyła powództwo o odszkodowanie przeciwko Irish Asphalt. W wyroku z dnia 25 maja 2011 r. High Court uznał, że szkody powstały na skutek wysadziny pirytowej wywołanej obecnością pirytu framboidalnego w kruszywie dostarczonym przez Irish Asphalt.

28. High Court stwierdził, iż umowa zawarta przez obie spółki dotyczyła dostawy kruszywa Clause 804 zgodnego ze specyfikacjami normy irlandzkiej dla kruszyw (I.S. EN 13242:2002), która wdrażała normę EN 13242:2002. Po dokonaniu oceny dowodów na okoliczność szeregu badań kruszywa pobranego z budynku w 2009 r., pięć lat po jego dostarczeniu i wykorzystaniu do budowy budynku, High Court uznał, że pod wieloma względami materiał nie był zgodny z normą, w szczególności w zakresie zawartości siarki. Zdaniem High Court, Irish Asphalt nie wykonała wiążącej ją umowy z James Elliott w sposób zgodny z art. 14 ust. 2 ustawy z 1980 r., który wymagał dostarczenia kruszywa o jakości handlowej i przydatnego do wykorzystania w celu wskazanym przez dostawcę.

29. Irish Asphalt wniosła apelację od wyroku High Court do Supreme Court, jednakże w trakcie postępowania przyznała, że szkody w budynku powstały wskutek wysadziny pirytovej. W dniu 2 grudnia 2014 r. Supreme Court wydał wyrok rozstrzygający w zakresie prawa krajowego i oddalił apelację oraz uznał poczynione przez High Court ustalenia dotyczące zawartości siarki za udowodnione, a ustalenia faktyczne za uzasadnione i nie dokonał w nich zmian.

30. Jednakże, Supreme Court pozostawił bez rozpoznania zarzuty apelacji dotyczące zastosowania prawa Unii Europejskiej, ponieważ powziął wątpliwości w kwestii natury prawnej europejskich norm technicznych i powoływania się na nie w stosunkach umownych pomiędzy podmiotami prywatnymi, w przedmiocie wykładni normy EN 13242:2002 i w przedmiocie uprzedniego obowiązku notyfikowania przepisów irlandzkich dotyczących sprzedaży towarów. Postanowił w rezultacie zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) a) Czy w sytuacji, gdy postanowienia umowy cywilnoprawnej zobowiązują stronę do dostarczenia wyrobu wyprodukowanego zgodnie z normą krajową, która została przyjęta wskutek wdrożenia normy europejskiej przyjętej na podstawie mandatu wydanego przez Komisję Europejską zgodnie z dyrektywą 89/106/EWG Rady z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych, wykładnia tej normy stanowi zagadnienie, które może być przedmiotem wniosku o wydanie przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE?
- b) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie 1 lit. a): czy w przypadku normy europejskiej EN 13242:2002 stwierdzenie zgodności z tą normą lub jej naruszenie może nastąpić wyłącznie na podstawie badań przeprowadzonych zgodnie z normami przyjętymi przez CEN (niewydanymi na podstawie mandatu), do których odwołuje się norma EN 13242:2002, które przeprowadzane są w czasie produkcji lub dostawy; czy też naruszenie wyżej wymienionej normy (oraz w rezultacie naruszenie umowy) może zostać stwierdzone za pomocą innych badań przeprowadzonych później, jeśli na podstawie takich badań można wyprowadzić logiczny wniosek co do naruszenia tej normy?
- 2) Czy rozpoznając sprawę cywilną dotyczącą niewykonania umowy, której przedmiotem jest wyrób wyprodukowany zgodnie z normą europejską przyjętą na podstawie mandatu udzielonego przez Komisję Europejską na podstawie dyrektywy w sprawie wyrobów budowlanych, sąd krajowy ma obowiązek powstrzymać się od stosowania przepisów prawa krajowego ustanawiających domniemanie jakości handlowej i przydatności do zamierzonego celu lub jakości z uwagi na fakt, że przepisy ustawowe lub ich stosowanie tworzą normy albo wprowadzają wymagania lub specyfikacje techniczne, w których przypadku nie dokonano notyfikacji zgodnie z dyrektywą 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych?
- 3) Czy rozpoznając powództwo dotyczące naruszenia umowy cywilnej, które miało powstać wskutek naruszenia postanowienia dotyczącego jakości handlowej lub przydatności do zamierzonego celu (wynikających z domniemań ustawowych, które kształtują treść umowy między stronami, jeśli strony domniemań tych nie zmodyfikowały lub wyłączyły) w odniesieniu do wyrobu wyprodukowanego zgodnie z normą europejską EN 13242:2002, sąd krajowy jest zobowiązany uznać, że wyrób ma jakość handlową i jest przydatny do zamierzonego celu, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej na to pytanie: czy takie domniemanie może zostać obalone wyłącznie poprzez przeprowadzenie dowodu braku zgodności z normą europejską EN 13242:2002 za pomocą badań wykonanych zgodnie z wymaganiami dla badań i protokołów, do których odwołuje się norma europejska EN 13242:2002 wykonanych w czasie dostawy wyrobu?

- 4) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie 1 lit. a) i pytanie 3: czy w normie europejskiej EN 13242:2002, lub na jej podstawie, został ustanowiony limit całkowitej zawartości siarki w kruszywach tak, aby w celu powstania domniemania jakości handlowej lub przydatności do zastosowania należało m.in. przestrzegać tego limitu?
- 5) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie 1 lit. a) i pytanie 3: czy udowodnienie, że wyrób opatrzony był oznakowaniem „CE” jest konieczne, aby móc powołać się na domniemanie wynikające z załącznika ZA do normy europejskiej EN 13242:2002 lub art. 4 dyrektywy w sprawie wyrobów budowlanych?”.

31. Postanowienie odsyłające wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości w dniu 30 grudnia 2014 r., a w postępowaniu pisemnym swoje uwagi przedstawiły James Elliott, Irish Asphalt, Komisja i rząd Irlandii.

32. Podczas rozprawy, która odbyła się w dniu 19 listopada 2015 r., stawili się i przedstawili ustne uwagi pełnomocnicy procesowi James Elliott, Irish Asphalt, Komisji i Irlandii.

III – Analiza pytań prejudycjalnych

33. Dopuszczalność pytań prejudycjalnych przedstawionych w niniejszej sprawie przez Supreme Court wydaje mi się oczywista. Jedynie Irlandia stoi bowiem na stanowisku, iż spór pomiędzy James Elliot a Irish Asphalt dotyczy sytuacji lub stosunku handlowego o charakterze czysto wewnętrznym (niewykonanie umowy zawartej pomiędzy dwiema irlandzkimi spółkami), ograniczonego do Irlandii, który należy rozstrzygnąć zgodnie z prawem irlandzkim i do którego nie ma zastosowania żaden przepis prawa Unii Europejskiej, którego obowiązywanie lub wykładnia budziłyby wątpliwości.

34. Stanowiska Irlandii nie sposób zaakceptować, ponieważ, podobnie jak Supreme Court, uważam, iż dla rozstrzygnięcia sporu konieczne jest dokonanie wykładni normy EN 13242:2002, przyjętej zgodnie z dyrektywą 89/106 i dyrektywą 98/34 oraz wdrożonej jako irlandzka norma techniczna I.S. EN 13242:2002. Rozstrzygnięcie w przedmiocie ewentualnego niewykonania umowy należy do Supreme Court, ale jego stanowisko może być uzależnione od wykładni prawa Unii, co jest okolicznością, wobec której Trybunał Sprawiedliwości uważa się za właściwy do wydania w trybie prejudycjalnym orzeczenia w przedmiocie pytań przedstawianych przez sądy krajowe²³.

A – Pytanie prejudycjalne pierwsze lit. a): właściwość Trybunału Sprawiedliwości do dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni zharmonizowanych norm technicznych

35. Supreme Court zwraca się o wyjaśnienie, czy Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy, na podstawie art. 267 TFUE, do dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni zharmonizowanej normy technicznej. Dopuszczalność tego pytania prejudycjalnego nie budzi wątpliwości, podobnie jak jego stosowność i korzyść z niego płynąca, tym bardziej, iż do chwili obecnej Trybunał Sprawiedliwości nie miał możliwości wypowiedzenia się w tym zakresie w sposób bezpośredni.

36. Odpowiedź wymaga dokonania analizy, czy zharmonizowane normy techniczne CEN przyjęte na podstawie mandatu udzielonego przez Komisję i opublikowane w serii C Dziennika Urzędowego mogą zostać uznane w celu przedstawiania pytań prejudycjalnych dotyczących ich obowiązywania i wykładni za „akty przyjęte przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii”.

23 — Zobacz np. wyrok Leur-Bloem, C-28/95, EU:C:1997:369, pkt 27.

37. Zarówno Komisja, jak i Irish Asphalt twierdzą w swoich uwagach, iż odpowiedź na to pytanie została już udzielona przez Trybunał Sprawiedliwości w sprawie Latchways i Eurosafe Solutions. Uważam natomiast, iż w wyroku tym Trybunał Sprawiedliwości ograniczył się do stwierdzenia, że postanowienia normy EN 795 dotyczącej urządzeń kotwiczących klasy A1 nie są objęte zakresem zastosowania dyrektywy 89/686, ponieważ nie były one zharmonizowanymi specyfikacjami technicznymi, gdyż nie zostały one zaakceptowane przez Komisję i w sposób wyraźny zostały wyłączone przy publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Wywiódł on z tego, iż nie wchodzi w skład prawa Unii i w konsekwencji Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy, by dokonać ich wykładni²⁴.

38. Moim zdaniem, z wyroku Latchways i Eurosafe Solutions nie należy wnioskować, *a sensu contrario*, iż Trybunał Sprawiedliwości uznałby się za właściwy, gdyby norma EN 795 była, zgodnie z dyrektywą 89/686²⁵, zharmonizowaną normą techniczną. Co więcej, Trybunał Sprawiedliwości wykluczył możliwość orzeczenia w przedmiocie charakteru prawnego norm zharmonizowanych²⁶, czego zbadanie uważam za niezbędne dla oceny, czy mogą one być przedmiotem pytań prejudycjalnych.

39. Zdaniem Supreme Court odpowiedź na jego pierwsze pytanie powinna być negatywna, bowiem norma krajowa, która wdraża normę europejską przyjętą przez CEN na podstawie mandatu udzielonego przez Komisję zgodnie z dyrektywą 89/106, nie stanowi aktu przyjętego przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii. James Elliott i Irlandia również podzielają to stanowisko, zasadniczo w oparciu o dwa powody: z jednej strony, prywatny charakter CEN, a z drugiej strony, niewiążący charakter zharmonizowanych norm technicznych. CEN jest prywatnym stowarzyszeniem nieprowadzącym działalności zarobkowej, podlegającym prawu belgijskiemu i utworzonym przez organizacje normalizacyjne 33 państw europejskich, które również są podmiotami prywatnymi, zatem nie można uznać go za instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii²⁷. Zdaniem Irlandii, jego autonomii nie zmienia okoliczność, iż CEN przyjmuje normy techniczne na podstawie mandatu Komisji, ponieważ posiada on swobodę przyjęcia lub odrzucenia tego mandatu²⁸. Ponadto, zharmonizowane normy techniczne CEN podlegają dobrowolnemu wykonaniu, więc zdaniem James Elliott harmonizację ustawodawstw w drodze dyrektyw nowego podejścia byłaby pozbawiona sensu, gdyby sąd mógł rozstrzygać w przedmiocie ich zastosowania.

40. Te argumenty mnie nie przekonują. Z góry stwierdzam, iż moja odpowiedź na pytanie pierwsze jest twierdząca, a Trybunał Sprawiedliwości powinien uznać się za właściwy do udzielenia odpowiedzi na pytania prejudycjalne dotyczące wykładni zharmonizowanych norm technicznych, takich jak będące przedmiotem niniejszej sprawy. Powinny one zostać uznane dla celów art. 267 TFUE za „akty przyjęte przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii”.

41. Moje stanowisko opiera się na trzech argumentach, które rozwinę w dalszej części opinii: a) nie można stosować dyrektyw nowego podejścia w sposób uszczuplający właściwość Trybunału Sprawiedliwości w kwestiach prejudycjalnych; b) Komisja sprawuje istotną kontrolę nad procesem opracowywania przez CEN zharmonizowanych norm technicznych oraz c) funkcjonowanie CEN jako organizacji normalizacyjnej Unii Europejskiej uzależnione jest od działania samej Unii.

24 — Wyrok C-185/08, EU:C:2010:619, pkt 36.

25 — Dyrektywa Rady 89/686/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do środków ochrony indywidualnej (Dz.U. L 399, s. 18).

26 — Wyrok C-185/08, EU:C:2010:619, pkt 35.

27 — Zgodnie z treścią art. 1 jego statutu, „Il est constitué une association internationale sans but lucratif (AISBL), avec le numéro d'entreprise 0415.455.651, régie par les lois coordonnées relatives aux associations sans but lucratif, aux associations internationales sans but lucratif et aux fondations”. Tekst statutu CEN, przyjętego przez nadzwyczajne zgromadzenie ogólne z dnia 22 lipca 2013 r. jest dostępny w językach francuskim, angielskim i niemieckim; wersję w języku francuskim można znaleźć na następującej stronie internetowej: ftp://ftp.cencenelec.eu/CEN/AboutUs/Statutes/Statuts_CEN_FR_20140213.pdf.

28 — Tak stanowi art. 10 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1024/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012 r. (Dz.U. L 316, s. 14).

1. Nie można stosować dyrektyw nowego podejścia w sposób uszczuplający właściwość Trybunału Sprawiedliwości w kwestiach prejudycjalnych

42. Dyrektywa 89/106, która nie doprowadziła do wyczerpującej i szczegółowej harmonizacji specyfikacji technicznych wyrobów budowlanych, m.in. kruszyw, ma bezpośredni związek z normą EN 13242:2002. Dyrektywa ustanawia minimalne wymogi dla wyrobów budowlanych, aby prowadzone roboty były bezpieczne i przekazuje europejskim organizacjom normalizacyjnym ostateczne ustalenie norm zawierających dokładne specyfikacje techniczne w tym celu, aby wyroby te były zgodne z podstawowymi wymaganiami dyrektywy. Zastosowanie zharmonizowanych norm jest dobrowolne i producent zawsze może zastosować inne specyfikacje techniczne w celu spełnienia tych wymogów. Jednakże, wyroby wyprodukowane zgodnie ze zharmonizowanymi normami korzystają z domniemania zgodności z wymaganiami zasadniczymi dyrektywy 89/106²⁹.

43. Prawodawca Unii zastosował metodę odesłania do instrumentu normalizacji technicznej, często spotykaną w ustawodawstwach wewnętrznych i w prawie międzynarodowym, którą promuje Unia Europejska w celu łatwiejszego utworzenia rynku wewnętrznego począwszy od 1985 r.³⁰.. Zgodnie z tą metodą dyrektywa 89/106 zawiera jedynie zasadnicze elementy zharmonizowanego uregulowania mającego zastosowanie do wyrobów budowlanych, podczas gdy normy CEN są koniecznym uzupełnieniem umożliwiającym swobodny przepływ w ramach rynku wewnętrznego.

44. Skoro Trybunał Sprawiedliwości, co jest oczywiste, jest właściwy dla dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni dyrektywy 89/106³¹, powinien również mieć tę możliwość, aby udzielać odpowiedzi na pytania prejudycjalne dotyczące zharmonizowanych norm technicznych, które uzupełniają dyrektywę. W innym przypadku harmonizacja wyrobów budowlanych utraciłaby skuteczność, ponieważ mogłyby zaistnieć odmienne wykładnie zharmonizowanych norm technicznych (w niniejszej sprawie normy EN 13242:2002) w różnych państwach członkowskich.

45. Zastosowanie „nowego podejścia” w dyrektywach harmonizacyjnych nie może wiązać się z ograniczeniem właściwości Trybunału Sprawiedliwości do dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni całego zharmonizowanego uregulowania (to jest dyrektywy i zharmonizowanych norm technicznych, które ją uzupełniają) mającego zastosowanie do produkcji i wprowadzania do obrotu określonego wyrobu. Jeżeli w przypadku dyrektywy wprowadzającej pełną harmonizację właściwość do wydawania orzeczeń w trybie prejudycjalnym obejmuje wszystkie zharmonizowane przepisy dotyczącego danego wyrobu, to samo rozwiązanie powinno być zastosowane w przypadku dyrektyw nowego podejścia, których nie można stosować w sposób uszczuplający właściwość Trybunału Sprawiedliwości.

2. Komisja sprawuje istotną kontrolę nad procesem opracowywania przez CEN zharmonizowanych norm technicznych

46. Technika prawodawcza polegająca na odesłaniu do normalizacji europejskiej została uregulowana przez prawodawcę Unii Europejskiej zarówno w sposób ogólny, jak i szczegółowy, w każdej korzystającej z niej dyrektywie. Uregulowanie ogólne zawarte było pierwotnie w dyrektywie 83/189, a następnie w dyrektywie 98/34 zastąpionej ostatnio przez dyrektywę 2015/1535. Uregulowanie szczegółowe w odniesieniu do wyrobów budowlanych zawarte było w dyrektywie 89/106 zastąpionej

29 — Więcej informacji w: Komisja Europejska, *Guía para la aplicación de las directivas basadas en el nuevo enfoque y en el enfoque global*, 2000.

30 — Zobacz w tym zakresie V. Álvarez García, *Industria*, Iustel, Madrid 2010; H. Aubry, A. Brunet, F. Peraldi Leneuf, *La normalisation en France et dans l'Union européenne*, Presses universitaires d'Aix-Marseille, 2012; H. Scheppel, *The Constitution of Private Governance: Products Standards in the Regulation of Integrating Markets*, Hart Publishing, Oxford 2005.

31 — Zobacz m.in. wyroki: Komisja/Portugalia, C-432/03, EU:C:2005:669; Komisja/Belgia, C-227/06, EU:C:2008:160; Ascafor i Asidac, C-484/10, EU:C:2012:113 oraz Elenca, C-385/10, EU:C:2012:634.

następnie przez rozporządzenie nr 305/2011. Nie jest to zatem przypadek całkowicie prywatnej normalizacji technicznej, dokonanej z inicjatywy CEN i bez żadnego związku z prawem Unii. Przeciwnie, ma miejsce kontrola Komisji nad procesem opracowywania przez CEN zharmonizowanych norm technicznych, na którą składają się różne elementy, które wyjaśnię w dalszej części opinii.

47. Po pierwsze, zharmonizowana norma techniczna opracowywana jest zawsze na podstawie mandatu, którego Komisja udziela CEN. Źródłem normy EN 13242:2002 jest mandat M/125.

48. Dyrektywa 89/106 wskazuje w art. 4 ust. 2 i w art. 7 ust. 1, iż normami zharmonizowanymi są specyfikacje techniczne przyjęte przez CEN, przez Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki (zwany dalej „Cenelec”) albo obydwa z nich „na podstawie mandatów wydawanych przez Komisję, „zgodnie z procedurą ustanowioną w dyrektywie 83/189/EWG i po konsultacji z Komitetem, określonym w art. 19, zgodnie z podpisanymi dnia 13 listopada 1984 r. ogólnymi kierunkami dotyczącymi współpracy między Komisją a tymi organizacjami”. Zatem, bez mandatu nie ma normy zharmonizowanej CEN, a mandat zawiera podstawowe elementy, które CEN musi brać pod uwagę przy opracowywaniu zharmonizowanej normy technicznej.

49. W rezultacie, bez mandatu M/125 CEN nie przyjąłby normy EN 13242:2002. Aczkolwiek CEN opracowuje także europejskie normy techniczne z własnej inicjatywy, nie są one normami zharmonizowanymi związanymi z dyrektywą, a zgodne z nimi wyroby nie korzystają z domniemania zgodności z dyrektywą i ze swobodnego przepływu³². Tak miało to miejsce np. w przypadku normy EN 795, która była przedmiotem sprawy *Latchways i Eurosafe Solutions*³³, której brak związku z prawem Unii Europejskiej skutkowało tym, że Trybunał Sprawiedliwości uznał, iż nie jest właściwy do dokonywania jej wykładni w trybie prejudycjalnym.

50. Po drugie, konieczne jest opublikowanie wykazu zharmonizowanych norm technicznych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Artykuł 7 ust. 3 dyrektywy 89/106 ustanawia to jako przesłankę pozwalającą im osiągnąć zasadniczy skutek, jaki przypisuje im dyrektywa, to jest domniemanie, że spełnienie normy oznacza zgodność z samą dyrektywą i gwarantuje swobodny przepływ danego wyrobu w Unii.

51. To prawda, że w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej ukazuje się jedynie odniesienie do normy zharmonizowanej, a nie cała jej treść. Zharmonizowane normy techniczne CEN opracowywane są w językach angielskim, francuskim i niemieckim, natomiast krajowe jednostki normalizacyjne będące członkami CEN opracowują wersje krajowe i sprzedają je zainteresowanym. Organizacje krajowe są posiadaczami praw własności intelektualnej do odpowiednich krajowych wersji zharmonizowanej normy technicznej i pobierają opłaty za ich rozpowszechnianie, a okoliczność ta jest źródłem zróżnicowanego orzecznictwa w niektórych państwach członkowskich w zakresie obowiązku oficjalnego opublikowania krajowych norm technicznych w przypadku, kiedy ustawodawcy się do nich odwołują³⁴. Dla celów niniejszego postępowania prejudycjalnego nie uważam za konieczne zagłębianie się w istotną kwestię, czy oficjalne opublikowanie pełnej treści zharmonizowanych norm technicznych

32 — Stosownie do danych Komisji udział norm zharmonizowanych w ogólnej liczbie europejskich norm technicznych przyjętych przez CEN, Cenelec i Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych (zwany dalej „ETSI”) wzrósł z 3,55% w 1989 r. do 20% w 2009 r. (SEC(2011) 671 final, s. 6).

33 — Sprawa C-185/08, EU:C:2010:619.

34 — Niemieckie Bundesgerichtshof (BGH, 30 czerwca 1983 r., GRUG 1984, s. 117–119) i Bundesverfassungsgericht (BVerfGE, 29 lipca 1998 r., ZUM 1998, s. 926) uważają, iż normy techniczne niemieckiego instytutu normalizacyjnego (Deutsches Institut für Normung, „DIN”) nie podlegają prawom własności intelektualnej i należy je publikować. Niderlandzki Hoge Raad (Hoge Raad, 22 czerwca 2012 r., LNJ:BW0393) przyjął w sprawie *Knooble*, iż normy techniczne niderlandzkiego instytutu normalizacyjnego (Nederlands Normalisatie Instituut, „NEN”) podlegają prawom własności intelektualnej i nie ma obowiązku ich oficjalnej publikacji. Zobacz analizę R. Van Gestel, R.H.-W. Micklitz, „European integration through standardization: How judicial review is breaking down the club house of private standardization bodies”, *Common Market Law Review*, 2013, nr 1, s. 145–182.

jest konieczne dla wywołania przez nie skutków prawnych³⁵ i zachowania zasady ogłaszania aktów prawnych. Wymóg taki miałby bardzo znaczący wpływ na europejski system normalizacyjny, w szczególności w zakresie sprzedaży zharmonizowanych norm technicznych przez krajowe jednostki normalizacyjne.

52. Obowiązek publikowania odniesienia do normy zharmonizowanej w Dzienniku Urzędowym oznacza, iż Komisja musi kontrolować jej zawartość w celu zweryfikowania, czy jest ona zgodna zarówno z mandatem udzielonym CEN, jak i z dyrektywą. Artykuł 5 dyrektywy 89/106 ustanowił ten obowiązek w sposób niezbyt jasny, lecz art. 10 ust. 6 rozporządzenia nr 1025/2012, jak i art. 17 ust. 5 rozporządzenia nr 305/2011 mające obecnie zastosowanie do wyrobów budowlanych nie pozostawiają wątpliwości. Decyzja Komisji o publikacji wywołuje skutki prawne i jest, tym samym, aktem prawnym, który podlega zaskarżeniu³⁶.

53. Po trzecie, Komisja i państwa członkowskie mają na podstawie art. 5 dyrektywy 89/106 możliwość zgłaszania zastrzeżeń wobec normy opracowanej przez CEN, jeżeli uważają, że nie spełnia ona warunków zawartych w dyrektywie lub mandacie Komisji. Zgłoszenie zastrzeżenia może uniemożliwić publikację normy zharmonizowanej w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej albo spowodować późniejsze wycofanie jej z opublikowanego wykazu, jeżeli nastąpi to *a posteriori*. W takich przypadkach norma techniczna CEN nie rodzi domniemania zgodności wyrobu z dyrektywą.

54. W związku z istniejącymi w dyrektywach nowego podejścia różnicami w przedmiocie procedury zgłaszania zastrzeżeń wobec zharmonizowanych norm technicznych została ona uregulowana w sposób jednolity w art. 11 rozporządzenia nr 1025/2012³⁷. Obecnie ma miejsce dokonywana przez Komisję kontrola *ex ante*, to jest przed dokonaniem publikacji. Formalne zastrzeżenia mogą zgłaszać państwa członkowskie i Parlament Europejski, ale nie Komisja, która dokonuje kontroli

35 — W niedawnym wyroku Balázs, C-251/14, EU:C:2015:687, pkt 54, Trybunał Sprawiedliwości dokonał wykładni art. 1 pkt 6 dyrektywy 98/34 w ten sposób, iż nie wymaga on, aby normy będące przedmiotem tego przepisu podlegały publikacji w języku urzędowym danego państwa. W sprawie tej chodziło o węgierską normę MSZ EN 590:2009 dotyczącą temperatury zapłonu oleju napędowego, której przedmiotem było wdrożenie normy europejskiej EN 590:2009 i która stała się obowiązkowa w prawie węgierskim na podstawie art. 110 ust. 13 ustawy o podatku akcyzowym. Krajowa norma MSZ EN 590:2009 nie była dostępna w języku węgierskim, a jedynie w języku angielskim.

36 — Artykuł 10 ust. 6 rozporządzenia nr 1025/2012 stanowi, iż „[w] przypadku gdy norma zharmonizowana spełnia założone wymagania przewidziane w odnośnym prawodawstwie harmonizacyjnym Unii, Komisja niezwłocznie publikuje w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub ogłasza w innej formie zgodnie z warunkami określonymi w odnośnym prawodawstwie harmonizacyjnym Unii odniesienie do tej zharmonizowanej normy”. Podobnie art. 17 ust. 5 rozporządzenia nr 305/2011 jasno stwierdza, że „Komisja ocenia zgodność norm zharmonizowanych ustanowionych przez europejskie organy normalizacyjne z odpowiednimi mandatami. Komisja publikuje w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej wykaz odniesień do norm zharmonizowanych, które są zgodne z odpowiednimi mandatami”. Zobacz H. Schepel, „The new approach to the New Approach: The juridification of harmonized standards in EU law”, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 2013, nr 4, s. 531.

37 — Artykuł 11 rozporządzenia nr 1025/2012 stanowi, w odniesieniu do formalnych zastrzeżeń w przedmiocie norm zharmonizowanych, co następuje:

„1.

W przypadku gdy państwo członkowskie lub Parlament Europejski uważa, że norma zharmonizowana nie spełnia w całości wymagań określonych w odpowiednim prawodawstwie harmonizacyjnym Unii, które to wymagania norma ta ma obejmować, informuje o tym Komisję ze szczegółowym wyjaśnieniem, a Komisja, po konsultacji z komitetem utworzonym na mocy odnośnego prawodawstwa harmonizacyjnego Unii, o ile komitet taki istnieje, lub po konsultacji z ekspertami branżowymi w innej formie, podejmuje decyzję o:

a) opublikowaniu, niepublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* odniesień do danej normy zharmonizowanej lub ich opublikowaniu z ograniczeniami;

b) utrzymaniu, utrzymaniu z ograniczeniami odniesień do danej normy zharmonizowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub wycofaniu z niego tych odniesień.

2. Komisja publikuje na swojej stronie internetowej informacje o normach zharmonizowanych, które są przedmiotem decyzji, o której mowa w ust. 1.

3. Komisja informuje daną europejską organizację normalizacyjną o decyzji, o której mowa w ust. 1, oraz, w razie potrzeby, zwraca się z wnioskiem o nowelizację danych norm zharmonizowanych.

[...]

zharmonizowanej normy technicznej jako elementu koniecznego dla opublikowania odniesienia do tej normy. Podobnie jak decyzje dotyczące opublikowania zharmonizowanych norm technicznych, decyzje Komisji w przedmiocie formalnych zastrzeżeń do tych norm zgłaszanych państwa członkowskie lub Parlament Europejski są aktami prawnymi podlegającymi zaskarżeniu³⁸.

55. Zarówno możliwość zgłoszenia formalnego zastrzeżenia przez państwa członkowskie i Parlament Europejski, jak i działania Komisji przed opublikowaniem zharmonizowanych norm technicznych wskazują, iż chodzi tu o przypadek „kontrolowanej” delegacji prawodawczej udzielanej na rzecz prywatnej organizacji normalizacyjnej³⁹.

3. Funkcjonowanie CEN jako organizacji normalizacyjnej Unii Europejskiej uzależnione jest od działania Unii Europejskiej

56. Jak już wskazałem, CEN jest prywatną organizacją normalizacyjną działającą na podstawie prawa belgijskiego, w której skład wchodzi jednostki krajowe państw członkowskich Unii Europejskiej i EFTA. Jego struktura i zasady funkcjonowania są zbliżone do stosowanych przez większość organizacji normalizacyjnych z uwzględnieniem odrębności wynikających z jego międzynarodowego charakteru⁴⁰. Jego prywatny charakter uwidacznia się w pełni, kiedy CEN opracowuje europejskie normy techniczne niezharmonizowane, jednakże sam CEN przyjmuje odrębny tryb funkcjonowania w przypadku działań mających na celu wypełnienia mandatów udzielonych mu przez Komisję w celu opracowania norm zharmonizowanych.

57. Działalność CEN w odniesieniu do zharmonizowanych norm technicznych opiera się na współpracy z Komisją uregulowanej przez porozumienie składające się z ogólnych, okresowo nowelizowanych wytycznych⁴¹. Podkreśla się w nich znaczenie normalizacji dla polityki europejskiej oraz dla swobodnego przepływu towarów i usług oraz dla poprawy konkurencyjności producentów europejskich⁴². W tym samym celu ustalono podstawowe zasady regulujące ich stosunki i współpracę, na podstawie których organizacje normalizacyjne zobowiązują się opracowywać normy w sposób jak najbardziej odpowiadający interesom Unii. Komisja, ze swej strony, zobowiązuje się je wspierać oraz brać udział w pracach tych organizacji.

58. Ponadto, Komisja wspiera CEN finansowo w związku z opracowywaniem zharmonizowanych norm technicznych. Decyzja nr 1673/2006/WE⁴³ przewiduje udział Unii w finansowaniu normalizacji europejskiej po to, aby zapewnić, że zharmonizowane normy europejskie zostaną opracowane i zrewidowane z uwzględnieniem celów, uregulowań prawnych i polityk Unii. Liczba norm

38 — Zobacz postanowienie Schmoldt i in./Komisja, C-342/04 P, EU:C:2005:562, w którym stwierdza się brak legitymacji czynnej po stronie skarżących do wnioskowania o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2003/312/WE z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie publikacji odniesień do norm odnoszących się do wyrobów do izolacji cieplnej, geotekstyliów, stałych urządzeń gaśniczych oraz płyt gipsowych zgodnie z dyrektywą Rady 89/106/EWG (Dz.U. L 114, s. 50), w której oddalono zgłoszony na podstawie art. 5 ust. 1 wspomnianej dyrektywy sprzeciw Republiki Federalnej Niemiec dotyczący dziesięciu norm CEN dotyczących wyrobów do izolacji cieplnej o numerach od EN 13162:2001 do EN 13171:2001.

39 — Ograniczam się do wskazania tu wątpliwości niektórych autorów dotyczących zgodności stosowanych przez prawodawcę Unii w dyrektywach nowego podejścia metod odsyłania do zharmonizowanych norm technicznych z wyrokiem w sprawie Meroni. Zobacz H. Hofmann, G. Rowe, A. Türk, *Administrative Law and Policy of the European Union*, Oxford University Press, 2011, s. 598–600.

40 — Większość jednostek normalizacyjnych przestrzega zasad normalizacji zawartych w załączniku nr 3 do Porozumienia w sprawie przeszkód technicznych w handlu zawartego w ramach WTO, który zawiera Kodeks dobrych praktyk przy opracowywaniu, przyjmowaniu i stosowaniu norm. Tekst [w języku hiszpańskim] jest dostępny na: http://www.wto.org/spanish/docs_s/legal_s/17-tbt_s.htm#ann3. Artykuły 2 i 5 Porozumienia WTO i załącznik nr 3 zostały rozwinięte na mocy decyzji Komitetu WTO w sprawie zasad opracowywania norm, zaleceń i rekomendacji międzynarodowych na podstawie artykułów 2 i 5 i załącznika nr 3 do Porozumienia, *G/TBT/9*, 13 listopada 2000 r. Zasady podstawowe są następujące: przejrzystość, otwarcie, bezstronność i aprobatą, skuteczność i stosowność oraz spójność.

41 — Ogólne Wytyczne dotyczące współpracy między CEN, Cenelec i ETSI a Komisją Europejską i Europejskim i Stowarzyszeniem Wolnego Handlu – 28 marca 2003 r. (Dz.U. 2003, C 91, s. 7). Pierwsze wytyczne zostały wydane w dniu 13 listopada 1985 r.

42 — Zobacz dokument COM(2011) 311 końcowy zawierający komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego zatytułowany „Strategiczna wizja w zakresie norm europejskich – Postęp w celu poprawy i przyspieszenia zrównoważonego wzrostu gospodarki europejskiej do roku 2020”.

43 — Decyzja nr 1673/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. w sprawie finansowania normalizacji europejskiej (Dz.U. L 315, s. 9). Decyzja ta została uchylona, a jej postanowienia zostały zawarte w artykułach od 15 do 19 rozporządzenia nr 1025/2012.

zharmonizowanych, o których opracowanie Komisja zwraca się do CEN i innych organizacji jest ograniczona i stanowi niewielką część ogólnej liczby opracowywanych norm. Największą część kosztów normalizacji ponosi przemysł, zatem korzystanie przez Unię Europejską w tej sprawie z CEN stanowi rozwiązanie „korzystne ekonomicznie” po tym, jak odrzucono pomysł utworzenia organu wykonawczego odpowiedzialnego za wydawanie wymaganych przez dyrektywy nowego podejścia norm technicznych⁴⁴.

59. Prywatny charakter organizacji normalizacyjnych (w tym przypadku CEN) nie oznacza, że ich działalność nie podlega prawu Unii Europejskiej. Trybunał Sprawiedliwości stwierdził w wyroku *Fra.bo*⁴⁵, iż art. 34 TFUE ma on zastosowanie do działalności prywatnej instytucji polegającej na stanowieniu norm i na certyfikacji w przypadku, gdy na mocy krajowych przepisów wyroby certyfikowane przez tę instytucję uważane są za zgodne z prawem krajowym i gdy skutkiem powyższego jest utrudnienie sprzedaży wyrobów, które nie są certyfikowane przez rzeczoną instytucję.

60. Skoro Trybunał nie zawahał się przeanalizować zgodności z prawem Unii (a konkretnie z zakazem stosowania środków o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi) działalności krajowej jednostki normalizacyjnej związanej z prawem krajowym, tym bardziej musi być on właściwy do dokonania w trybie prejudycjalnym oceny zgodności z tym zakazem zharmonizowanych norm technicznych CEN oraz do dokonania wykładni tych norm i przepisów dyrektywy, która do nich odsyła.

61. Na zakończenie można wskazać argument, iż Trybunał Sprawiedliwości musi moim zdaniem być właściwy do dokonania wykładni tego rodzaju norm technicznych, zważywszy na elastyczność, jaka wykazywał się przy udzielaniu odpowiedzi na pytania prejudycjalne dotyczące różnego rodzaju aktów – innych, niż rozporządzenia, dyrektywy i decyzje – wywołujących skutki prawne. Na przykład w wyroku *Grimaldi*⁴⁶, dotyczącym zalecenia wydanego na podstawie traktatu EWG Trybunał wskazał, że „artykuł 177 [traktatu WE (obecnie art. 234 WE)] przyznaje Trybunałowi właściwość w zakresie orzekania w trybie prejudycjalnym o ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty bez żadnych wyjątków”⁴⁷. Takie samo elastyczne podejście Trybunał Sprawiedliwości zastosował ostatnio w sprawie *Gauweiler* i inni udzielając w trybie prejudycjalnym odpowiedzi na wątpliwości niemieckiego Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie programu OMT („Outright Monetary Transactions” – zakup obligacji skarbowych), który był aktem o cechach nietypowych⁴⁸.

44 — Rozwiązanie to zostało w sposób wyraźny odrzucone w trakcie prac nad rozporządzeniem nr 1025/2012. Zobacz dokument SEC(2011) 671 końcowy, s. 24.

45 — Sprawa C-171/11, EU:C:2012:453, pkt 32. W tej sprawie chodziło o niemiecką prywatną jednostkę normalizacyjną, która opracowała normy techniczne w sektorze gazowym i wodnym działając w schemacie podobnym do dyrektyw nowego podejścia, to znaczy niemiecka organizacja opracowała normę techniczną W534, a zgodnie z niemieckim ustawodawstwem wyroby przeznaczone do montażu, rozbudowy, zmian i utrzymania instalacji użytkownika połączonych z publiczną siecią wodociągową uważane są za zgodne z uznanym stanem techniki, jeżeli odpowiadają przywołanej normie technicznej W534. W tej sytuacji, jak wskazał sąd odsyłający, treść § 12 ust. 4 AVBWasserV czyni praktycznie niemożliwym wprowadzenie do obrotu w Niemczech rur i osprzętu wodociągowego do wody pitnej nieposiadających certyfikatu organizacji normalizacyjnej DVGW świadczącego o zgodności ze wspomnianą normą techniczną.

46 — Sprawa C-322/88, EU:C:1989:646, pkt 8. Podobnie w sprawie *Deutsche Shell*, C-188/91, EU:C:1993:24, pkt 18.

47 — Trybunał Sprawiedliwości stwierdził tym samym, zdaniem rzecznika generalnego D. Ruiza-Jaraba Colomera, swoją właściwość do dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni aktów *soft law* wydanych na podstawie traktatu, wskazując, iż aktem tego typu nie można odmówić pewnych konsekwencji prawnych, a zatem sędziowie sądów krajowych powinni „uwzględnić je” przy rozstrzygnięciu rozpatrywanych przez siebie sporów przede wszystkim, kiedy dokonują wykładni przepisów prawa krajowego przyjętych w celu ich rozwinięcia lub gdy uzupełniają przepisy prawa wspólnotowego posiadające moc obowiązującą. Zobacz opinię rzecznika generalnego D. Ruiza-Jaraba Colomera w sprawie *Lodato & C.* (C-415/07, EU:C:2008:658), pkt 34.

48 — Sprawa C-62/14, EU:C:2015:400, oraz przedstawiona w tej sprawie opinia rzecznika generalnego P. Cruza Villalóna, C-62/14, EU:C:2015:7, pkt 73–80.

62. Uważam zatem, iż norma EN 13242:2002, przyjęta na podstawie mandatu M/125 udzielonego przez Komisję w wykonaniu dyrektywy 89/106 oraz dyrektywy 98/34, wywołuje skutki prawne na rynku wewnętrznym, a Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do dokonywania jej wykładni. W szczególności, spełnianie normy zharmonizowanej przez wyrób (kruszywo budowlane) skutkuje domniemaniem, iż wyrób ten spełnia wymogi dyrektywy 89/106, co ułatwia wprowadzanie go bez przeszkód do obrotu na rynku wewnętrznym.

63. W związku z powyższym, proponuję Trybunałowi Sprawiedliwości, aby na pytanie prejudycjalne pierwsze lit. a) udzielił następującej odpowiedzi: Jeżeli warunki umowy cywilnoprawnej zobowiązują jedną ze stron do dostarczenia wyrobu wyprodukowanego zgodnie z krajową normą techniczną, będącej wdrożeniem zharmonizowanej normy technicznej przyjętej przez CEN na podstawie mandatu wydanego przez Komisję, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni przywołanej zharmonizowanej normy technicznej.

B – Pytanie prejudycjalne pierwsze lit. b): Sposoby udowodnienia zgodności z normą zharmonizowaną EN 13242:2002

64. Supreme Court zwraca się z pytaniem, czy norma EN 13242:2002 wymaga, aby zgodność z nią wykazywano: a) wyłącznie za pomocą wskazanych w niej środków badania zgodności przeprowadzonych w czasie produkcji lub dostawy, czy też b) za pomocą innych środków badania zgodności przeprowadzonych później, jeśli na podstawie ich wyników można wyprowadzić logiczny wniosek, że norma nie jest spełniona.

65. Zdaniem Supreme Court zgodność z normą EN 13242:2002 lub brak jej spełnienia można stwierdzić w czasie produkcji lub dostawy, a także w racjonalnie uzasadnionym okresie ich użytkowania za pomocą każdego logicznego środka badania. James Elliott, Irlandia i Komisja podzielają tę opinię, podczas gdy Irish Asphalt uważa, iż norma EN 13242:2002 pozwala na zastosowanie jedynie wspomnianego w niej środka badania zgodności i tylko w czasie produkcji lub dostawy danego wyrobu.

66. Mandat M/125 (rozdział II pkt 9) zobowiązał CEN do zawarcia w normie zharmonizowanej odniesienia do metody lub metod badawczych w celu określenia charakterystyk wyrobu i jego zgodności ze specyfikacjami technicznymi danej normy. Rozdział III pkt 2 wskazuje podobnie, iż „[z]harmonizowana norma zawierać będzie [...] [m]etody (obliczeniowe, metody badawcze lub inne) lub odniesienie do normy zawierającej metody określenia takich cech”.

67. Norma EN 13242:2002 zawiera w pkt 6 metody badawcze niezbędne dla jej stosowania, odwołując się metod przewidzianych w różnych niezharmonizowanych normach europejskich przyjętych przez CEN (a dokładnie, w normach EN 1097–2:1998, EN 1367–2 i EN 1744–1:1998)⁴⁹. Chodzi tu bowiem o przypadek włączenia do zharmonizowanej normy technicznej zawartości europejskich niezharmonizowanych norm technicznych poprzez odesłanie do tych norm. Praktyka taka jest zwykle stosowana przy normalizacji technicznej w sektorze budowlanym, ponieważ od samych charakterystyk materiału ważniejsze jest określenie metod badawczych pozwalających ustalić ich wpływ na bezpieczeństwo budynków⁵⁰.

49 — Norma EN 1097–2:1998 Badania mechanicznych i fizycznych właściwości kruszyw – Część 2: Metody oznaczania odporności na rozdrabnianie; EN 1367–2 Badania właściwości cieplnych i odporności kruszyw na działanie czynników atmosferycznych -- Część 2: Badanie w siarczanie magnezu oraz EN 1744–1:1998 Badania chemicznych właściwości kruszyw – Część 1 Analiza chemiczna.

50 — Artykuł 17 ust. 3 rozporządzenia nr 305/2011.

68. Wydaje mi się jasne, bez potrzeby dokładniejszej analizy tego rodzaju odesłań, iż zastosowanie metod badawczych, które stosuje się w sposób dobrowolny, umożliwia stwierdzenie spełnienia specyfikacji technicznych normy zharmonizowanej w czasie wprowadzania do obrotu lub dostawy wyrobu, co pozwala na przyjęcie domniemania zgodności wyrobu z dyrektywą 89/106 oraz korzystanie ze swobody przepływu. Dowód ten można przeprowadzić również za pomocą innych ważnych badań technicznych, czego norma EN 13242:2002 nie ogranicza.

69. Uważam również, iż wobec wyrobu budowlanego (w niniejszej sprawie: kruszyw) można stosować metody badawcze potwierdzające spełnienie specyfikacji technicznych normy EN 13242:2002 nie tylko w czasie wprowadzania go do obrotu przez wytwórcę, lecz w całym gospodarczo uzasadnionym okresie użytkowania tego wyrobu. Wynika to z art. 3 ust. 1 dyrektywy 89/106, zgodnie z którym zasadnicze wymogi zawarte w dyrektywie, które dotyczą wyrobów powinny być spełniane „przez gospodarczo uzasadniony okres użytkowania”.

70. Klauzula ochronna, o której mowa w art. 21 dyrektywy 89/106, wywołuje ten sam skutek, państwo może bowiem wycofać z rynku wyrób o zadeklarowanej uprzednio zgodności z dyrektywą, jedynie jeżeli przeprowadzi późniejsze badania i wykryje, że w rzeczywistości wyrób nie spełnia zasadniczych wymagań dyrektywy w zakresie bezpieczeństwa. Gdyby badania zgodności można było dokonywać jedynie w czasie pierwszego wprowadzenia do obrotu, to biorąc pod uwagę koszty gospodarcze, jakie musiałby ponieść kupujący na poddanie nabytych wyrobów tym badaniom, wytwórca posiadałby prawie absolutną kontrolę. Domniemanie zgodności z dyrektywą 89/106 z *iuris tantum* stałoby się, jak wskazuje James Elliott w swoich uwagach, prawie niewzruszalne.

71. Uważam zatem, iż na pytanie prejudycjalne pierwsze lit. b) należy udzielić następującej odpowiedzi: normę zharmonizowaną EN 13242:2002 należy interpretować w ten sposób, iż pozwala ona na ustalenie braku spełnienia jej specyfikacji technicznych za pomocą metod badawczych odmiennych od tych wyraźnie w niej wskazanych, a jedno i drugie mogą być stosowane w każdym momencie gospodarczo uzasadnionego okresu użytkowania wyrobu.

C – Pytanie prejudycjalne trzecie: Domniemanie przydatności do wykorzystania wyrobów zgodnych z dyrektywą 89/106

72. W trzecim pytaniu Supreme Court zwraca się o wyjaśnienie, czy domniemanie przydatności materiału budowlanego do wykorzystania, wynikające z art. 4 ust. 2 dyrektywy 89/106, służy także określeniu jakości handlowej tego wyrobu, jeżeli jej posiadanie jest wymagane na podstawie uregulowania krajowego o charakterze generalnym mającego zastosowanie do sprzedaży towarów.

73. Wszyscy uczestnicy postępowania, z wyjątkiem Irish Asphalt, proponują udzielenie na to pytanie odpowiedzi przeczącej i ja się z tym zgadzam. Domniemanie przydatności do wykorzystania, przewidziane w art. 4 ust. 2 dyrektywy 89/106, obowiązuje w ramach danej normy Unii Europejskiej w celu wprowadzenia danego wyrobu bez przeszkód technicznych do obrotu na rynku wewnętrznym. W logicznej konsekwencji Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do dokonywania wykładni tego domniemania i wszystkich dotyczących go przepisów dyrektywy 89/106. Jednakże, z domniemania tego nie da się transponować ani nie można go wykorzystać do stwierdzenia jakości handlowej wyrobu budowlanego, ponieważ chodzi tu o zastosowanie do stosunków handlowych pomiędzy osobami prywatnymi uregulowania krajowego takiego jak to, które reguluje sprzedaż towarów w Irlandii.

74. Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy do dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni ustaw krajowych, ani tym samym do wypowiedzania się w przedmiocie elementów niezbędnych dla oceny jakości handlowej towarów na podstawie uregulowania krajowego, ponieważ to sądy muszą orzekać w przedmiocie niewykonania umów cywilnoprawnych.

75. Tym samym sugeruję, aby Trybunał Sprawiedliwości udzielił odpowiedzi na trzecie pytanie prejudycjalne w następujący sposób: przewidziane w dyrektywie 89/106 domniemanie przydatności wyrobów budowlanych do wykorzystania, którego celem jest ułatwienie swobodnego przepływu tych wyrobów na rynku wewnętrznym, nie wywiera skutku przy ocenie ich jakości handlowej dla celów stosowania ustawy krajowej regulującej sprzedaż towarów.

D – Pytanie prejudycjalne czwarte: Całkowita zawartość siarki ustanowiona w normie zharmonizowanej EN 13242:2002

76. W swoim czwartym pytaniu prejudycjalnym Supreme Court zwraca się o wyjaśnienie, czy norma EN 13242:2002 ustanawia (lub czy na jej podstawie można ustalić) najwyższy dopuszczalny poziom zawartości siarki w kruszywach, który można byłoby traktować jako warunek powstania domniemania przydatności do wykorzystania.

77. Odpowiedź na to pytanie jest co do zasady przecząca. Punkt 6.3 normy EN 13242:2002 zobowiązuje do deklarowania całkowitej zawartości siarki w kruszywach, jednakże nie ustala on maksymalnego limitu obecności tej substancji w wysokości 1%. Tablica nr 13, do której odsyła pkt 6.3 dotyczy „kruszyw oprócz żużla wielkopieczowego chłodzonego powietrzem” (kruszyw, będących przedmiotem niniejszej sprawy) dopuszczając, aby zawierały one bądź mniej, niż 1% siarki, bądź więcej, niż 1% siarki. Moim zdaniem, punkt ten nie pozostawia wątpliwości.

78. NSAI opublikowała w 2004 r. przewodnik użytkownika I.S. EN 13242:2002, na podstawie uwagi trzeciej zawartej w pkt 6.1 normy EN 13242:2002, który w odniesieniu do poszczególnych zastosowań kruszyw odsyła do postanowień krajowych w miejscu stosowania kruszywa. Przewodnik ogranicza całkowitą zawartość siarki w spornych kruszywach do 1%. Jednakże uważam, iż przywołana uwaga trzecia nie zezwala na ustalenie limitu maksymalnego.

79. Moim zdaniem, krajowa norma techniczna, która wdraża zharmonizowaną normę techniczną CEN, nie może zawierać treści z nią sprzecznych. Jeżeli norma EN 13242:2002 nie ustala limitu maksymalnego dla zawartości siarki w kruszywach, jednostka normalizacyjna państwa członkowskiego nie może ustanowić limitu maksymalnego w wysokości 1%. Ustalenie takie byłoby sprzeczne z charakterem normy zharmonizowanej, ponieważ byłaby ona stosowana w różnych państwach członkowskich w sposób odmienny, a tym samym byłoby to sprzeczne z celem dyrektywy 89/106, jakim jest promowanie swobodnego przepływu wyrobów budowlanych na rynku wewnętrznym. Artykuł 17 ust. 5 rozporządzenia nr 305/2011 stwierdza to obecnie w sposób jasny: „wycofuje się normy krajowe sprzeczne z normą zharmonizowaną, a państwa członkowskie pozbawiają ważności wszystkie przepisy krajowe sprzeczne z daną normą zharmonizowaną”.

80. W rezultacie, proponuję, aby na czwarte pytanie prejudycjalne udzielić następującej odpowiedzi: norma zharmonizowana EN 13242:2002 nie ustanawia limitu zawartości siarki w kruszywach w wysokości 1% i należy wykluczyć stosowanie jakiegokolwiek krajowej normy technicznej, która byłaby z tym sprzeczna.

E – Pytanie prejudycjalne piąte: Stosowanie oznakowania „CE”

81. Supreme Court zwraca się również o wyjaśnienie, czy wykazanie, że wyrób posiada oznakowanie „CE”, jest konieczne w celu skorzystania z domniemania wynikającego z załącznika ZA do normy EN 13242:2002 lub art. 4 dyrektywy 89/106. Chodzi zatem o wyjaśnienie, czy oznakowanie „CE” jest warunkiem zastosowania do kruszyw domniemania zgodności z dyrektywą 89/106, czy też przeciwnie, oznakowanie to jest jedynie dowodem, że spełnione zostały wymogi dyrektywy.

82. W przeciwieństwie do stanowisk Irlandii i James Elliott uważam, iż oznakowanie „CE” jest jedynie środkiem dowodzącym spełnienie zasadniczych wymagań dyrektywy 89/106, a nie warunkiem ich spełnienia. Zgodnie z treścią art. 4 ust. 2 dyrektywy 89/106 oznakowanie „CE” informuje, że wyrób jest zgodny z normami krajowymi stanowiącymi transpozycję norm zharmonizowanych oraz przydatny do przeznaczonego mu zastosowania⁵¹. Stosownie do art. 4 ust. 6, oznakowanie „CE” oznacza, że wyroby odpowiadają wymaganiom art. 4 ust. 2 i 4, a obowiązany do jego umieszczenia jest wytwórca lub jego przedstawiciel, aczkolwiek art. 15 zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia prawidłowego stosowania oznakowania „CE” i zezwala im na zakazanie jego stosowania w przypadku stwierdzenia, że zostało ono zastosowane niewłaściwie w odniesieniu do wyrobu, który nie spełnia lub przestał spełniać wymagania dyrektywy 89/106. Trybunał Sprawiedliwości stwierdził w końcu, iż państwo członkowskie nie może wymagać, aby wyroby budowlane, dla których użyto oznakowania „CE” i które są nim prawidłowo oznaczone, nosiły dodatkowe oznakowanie krajowe pod pretekstem, że normy zharmonizowane są niepełne⁵².

83. Oznakowanie „CE” stanowi zatem deklarację osoby fizycznej lub prawnej odpowiedzialnej za jego umieszczenie, że wyrób jest zgodny z obowiązującymi przepisami dyrektywy 89/106 i normą EN 13242:2002 oraz iż podlegał on odpowiednim procedurom oceny zgodności. Wytwórca po przeprowadzeniu procedury oceny zgodności ponosi ostateczną odpowiedzialność za zgodność wyrobu z dyrektywą oraz za umieszczenie oznakowania „CE”. Oznakowanie „CE” jest zatem jedynie sposobem podania do wiadomości, że kruszywa spełniają wymagania dyrektywy 89/106 i normy EN 13242:2002, co ma ułatwić wprowadzanie ich do obrotu⁵³.

84. W późniejszym, ogólnym uregulowaniu (niemającym zastosowania w niniejszej sprawie) znaczenie oznakowania „CE” zostało wzmocnione i zostało ono przekształcone w jedyną formę zaświadczenia o zgodności wyrobu z obowiązującymi wymogami ustanowionymi przez ustawodawstwo wspólnotowe w zakresie harmonizacji. Stanowią o tym art. 30 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 zawierający definicję, formę i postanowienia ogólne dotyczące oznakowania „CE” oraz decyzja 768/2008 mająca zastosowanie do procedur oceny zgodności niezbędnych dla umieszczenia oznakowania na wyrobie⁵⁴. O wyłączności umieszczania na wyrobach budowlanych oznakowania „CE” mówi także art. 8 ust. 3 rozporządzenia nr 305/2011.

85. Dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości w zakresie dyrektywy 89/106 wskazuje na prawidłowość wykładni, której tu dokonuję, ponieważ zgodnie z wyrokiem Elenca⁵⁵ uregulowanie krajowe, które w sposób automatyczny i absolutny zakazuje dystrybucji na terytorium krajowym produktów wprowadzonych zgodnie z prawem do obrotu w innych państwach członkowskich, ale które nie posiadają oznakowania „CE”, nie spełnia wymogu proporcjonalności ustanowionego przez prawo Unii. Wyrok ten odmawia zatem oznakowaniu „CE” charakteru materialnego, a przyznaje mu charakter dowodowy.

86. Uważam zatem, iż na piąte pytanie prejudycjalne przedstawione przez sąd odsyłający należy udzielić następującej odpowiedzi: oznakowanie „CE” nie jest warunkiem, a jedynie środkiem potwierdzającym spełnianie przez kruszywo wymagań dyrektywy 89/106 i normy zharmonizowanej EN 13242:2002.

51 — Zgodnie z art. 4 ust. 2 dyrektywy 89/106 oznakowanie „CE” oznacza także, iż wyrób jest zgodny z Europejskim Zatwierdzeniem Technicznym wydanym zgodnie z postanowieniami rozdziału III dyrektywy 89/106 oraz, że wyrób jest zgodny z krajowymi specyfikacjami technicznymi notyfikowanymi Komisji w przypadku braku norm zharmonizowanych.

52 — Wyrok Komisja/Niemcy, C-100/13, EU:C:2014:2293, pkt 63.

53 — Zobacz dokument Komisji Europejskiej z dnia 17 lipca 2015 r. pt. *Niebieski przewodnik. Wdrażanie przepisów dotyczących produktów w Unii Europejskiej*, s. 55 i nast.

54 — Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz.U. L 218, s. 30); decyzja nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu, uchylająca decyzję Rady 93/465/EWG (Dz.U. L 218, s. 82).

55 — Sprawa C-385/10, EU:C:2012:634, pkt 28 i 29.

F – Pytanie prejudycjalne drugie: Zastosowanie dyrektywy 98/34 oraz wyroków *CIA Security International* i *Unilever*

87. Supreme Court zwraca się o wyjaśnienie, czy należy wykluczyć stosowanie przepisów prawa krajowego, które ustanawiają domniemane warunki w zakresie dopuszczenia do obrotu i przydatności do zamierzonego celu lub jakości, ze względu na to, że są to przepisy techniczne, które nie były notyfikowane zgodnie z dyrektywą 98/34.

88. Podobnie, jak wszystkie strony, które przedstawiły uwagi, poza *Irish Asphalt*, uważam, iż odpowiedź na to pytanie jest jasna. Uregulowanie krajowe, takie jak art. 14 ust. 2 ustawy z 1893 r. po nowelizacji z 1980 r., zgodnie z którym do umów ma zastosowanie – z możliwością wyłączenia na podstawie porozumienia stron – dorozumiana klauzula jakości handlowej wyrobów, nie mieści się w definicji przepisu technicznego zawartej w dyrektywie 98/34. Wyroki *CIA Security International* i *Unilever*⁵⁶ nie mają zatem w stosunku do niego zastosowania i, z tego samego względu, nie jest konieczne uprzednie notyfikowanie go Komisji na etapie prac nad projektem.

89. Stanowisko *Irish Asphalt*, zgodnie z którym wyrok High Court powinien zostać notyfikowany Komisji jako stanowiący *de facto* przepis techniczny nie ma poważnego uzasadnienia. Wyrok ten ogranicza się do zastosowania w danej sprawie ustawy irlandzkiej, jedynie w celu rozstrzygnięcia sporu pomiędzy spółkami handlowymi powstałego na gruncie zawartej przez umowy, w tym zawartych w niej domniemań.

90. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości z art. 1 pkt 11 dyrektywy 98/34 wynika, iż na pojęcie „przepisu technicznego” składają się trzy kategorie aktów, to jest, po pierwsze, „specyfikacje techniczne”, o których mowa w art. 1 pkt 3 tej dyrektywy, po drugie, „inne wymagania”, określone w art. 1 pkt 4 tej dyrektywy oraz, po trzecie, zakaz produkcji, przywozu, sprzedaży lub stosowania produktu, o którym mowa w art. 1 pkt 11 tej dyrektywy⁵⁷. Uregulowanie irlandzkie – oraz, *a fortiori*, wyrok High Court – nie jest aktem prawnym, który zakazuje produkcji, przywozu, sprzedaży lub stosowania produktu.

91. Treść art. 14 ust. 2 ustawy z 1893 r., (ani, powtarzam, wyrok, który stosuje go w odniesieniu do danej umowy) nie mieści się również w pojęciu „specyfikacji technicznej”, o której mowa w art. 1 pkt 3 dyrektywy 98/34. Rozumie się bowiem przez nią „specyfikację zawartą w dokumencie, który opisuje wymagane cechy produktu, takie jak: poziom jakości, wydajności, bezpieczeństwa lub wymiary, włącznie z wymaganiami mającymi zastosowanie do produktu w zakresie nazwy, pod jaką jest sprzedawany, terminologii, symboli, badań i metod badania, opakowania, oznakowania i etykietowania oraz procedur oceny zgodności”.

92. Trybunał Sprawiedliwości przyjął, iż pojęcie „specyfikacji technicznej” oznacza, że krajowy przepis musi odnosić się do wyrobu lub jego opakowania jako takich, a zatem ustala jedną z wymaganych cech wyrobu⁵⁸. Uregulowanie irlandzkie będące przedmiotem niniejszej analizy nie odnosi się cech wyrobu, ani nie dotyczy jego opakowania lub zasad prezentacji, ogranicza się ono bowiem do wskazania w sposób abstrakcyjny, iż w stosunkach umownych domniemywa się, że sprzedawany towar posiada jakość handlową. Nie dotyczy ono zatem żadnego konkretnego wyrobu i jest przepisem o charakterze ogólnym mającym zastosowanie do sprzedaży każdego wyrobu, a tym samym nie mieści się w pojęciu specyfikacji technicznej w rozumieniu dyrektywy 98/34.

56 — Wyroki: *CIA Security International*, C-194/94, EU:C:1996:172 oraz *Unilever*, C-443/98, EU:C:2000:496.

57 — Zobacz w szczególności wyroki: *Lindberg*, C-267/03, EU:C:2005:246, pkt 54 oraz *Schwibbert*, C-20/05, EU:C:2007:652, pkt 34.

58 — Zobacz w tym znaczeniu wyroki: *Sapod Audic*, C-159/00, EU:C:2002:343, pkt 30; *Lindberg*, C-267/03, EU:C:2005:246, pkt 57 oraz *Schwibbert*, C-20/05, EU:C:2007:652, pkt 35.

93. Z analogicznych względów, art. 14 ust. 2 ustawy z 1893 r. nie może być objęty zakresem pojęcia „innych wymagań” w rozumieniu dyrektywy 98/34, ponieważ nie chodzi o „wymagania inne niż specyfikacje techniczne, nałożone na produkt w celu ochrony, w szczególności konsumentów i środowiska, które wpływają na jego cykl życiowy po wprowadzeniu go na rynek, takie jak warunki użytkowania, powtórne przetwarzanie, ponowne zastosowanie lub składowanie, gdzie takie warunki mogą mieć istotny wpływ na skład lub rodzaj produktu lub jego obrót”.

94. W rezultacie, proponuję, aby na drugie pytanie prejudycjalne udzielić następującej odpowiedzi: przepis prawa krajowego, taki jak art. 14 ust. 2 irlandzkiej ustawy o sprzedaży towarów z 1893 r., w brzmieniu po nowelizacji z 1980 r., nie stanowi „przepisu technicznego” w rozumieniu dyrektywy 98/34, zatem wyroki CIA Security International i Unilever nie mają do niego zastosowania.

IV – Wnioski

95. Mając na uwadze powyższe rozważania, proponuję, aby Trybunał Sprawiedliwości udzielił odpowiedzi na pytania prejudycjalne przedstawione przez Supreme Court w następujący sposób:

- 1) Jeżeli warunki umowy cywilnoprawnej zobowiązują jedną ze stron do dostarczenia wyrobu wyprodukowanego zgodnie z krajową normą techniczną, będącej wdrożeniem zharmonizowanej normy technicznej przyjętej przez CEN na podstawie mandatu wydanego przez Komisję, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do dokonywania w trybie prejudycjalnym wykładni przywołanej zharmonizowanej normy technicznej.
- 2) Normę zharmonizowaną EN 13242:2002 należy interpretować w ten sposób, iż pozwala ona na ustalenie braku spełnienia jej specyfikacji technicznych za pomocą metod badawczych odmiennych od tych wyraźnie w niej wskazanych, a jedno i drugie mogą być stosowane w każdym momencie gospodarczo uzasadnionego okresu użytkowania wyrobu.
- 3) Przewidziane w dyrektywie 89/106 domniemanie przydatności wyrobów budowlanych do wykorzystania, którego celem jest ułatwienie swobodnego przepływu tych wyrobów na rynku wewnętrznym, nie wywiera skutku przy ocenie ich jakości handlowej dla celów stosowania ustawy krajowej regulującej sprzedaż towarów.
- 4) Norma zharmonizowana EN 13242:2002 nie ustanawia limitu zawartości siarki w kruszywach w wysokości 1% i należy wykluczyć stosowanie jakiegokolwiek krajowej normy technicznej, która byłaby z tym sprzeczna.
- 5) Oznakowanie „CE” nie jest warunkiem, a jedynie środkiem potwierdzającym spełnianie przez kruszywo wymagań dyrektywy 89/106 i normy zharmonizowanej EN 13242:2002.
- 6) Przepis prawa krajowego, taki jak art. 14 ust. 2 irlandzkiej ustawy o sprzedaży towarów z 1893 r., w brzmieniu po nowelizacji z 1980 r., nie stanowi „przepisu technicznego” w rozumieniu dyrektywy 98/34, zatem wyroki CIA Security International i Unilever nie mają do niego zastosowania.